

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/14/2023
Identifikačné číslo spisu:	2621200591
Dátum vydania rozhodnutia:	19.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2621200591.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne JÁNY, s.r.o., Moravský Svätý Ján, Cesta na Hohenau 795, IČO: 31 419 305, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Tóthom, Bratislava, Záhradnícka 151, proti žalovanému 1/ Ing. S. J., narodenému XX. K. XXXX, I. XXX, žalovanej 2/ Clean Service s. r. o., Bratislava, Mánesovo nám. 1231/3, IČO: 51 049 279, žalovanému 3/ T. N., narodenému XX. K. XXXX, K., X. K. X, žalovanej 4/ JÁNY SK, s. r. o., Malacky, 1. Mája 5, IČO: 46 287 582, žalovanému 5/ JUDr. I. K., narodenému XX. K. XXXX, K. I. S. XXX, žalovanej 6/ Huber Agro s.r.o., Bratislava, Galvaniho 7/D, IČO: 47 746 483, žalovanému 7/ K. K., narodenému X. K. XXXX, I. XXX, žalovanému 8/ W. N., narodenému X. F. XXXX, I. XXXX, žalovanej 9/ INAT s.r.o., Bratislava, Kremnická 26, IČO: 35 976 101, zastúpenej advokátskou kanceláriou ALMOND LEGAL s.r.o., Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 47 248 653, žalovanej 10/ ATOPS Development s. r. o., Bratislava, Mlynské Nivy 48, IČO: 46 911 880, žalovanej 11/ PRO - BAU, s.r.o., Závod 1049, IČO: 31 383 564 a žalovanému 12/ I. E., narodenému XX. S. XXXX, I. XXX, o prerušení konania vo veci o nariadenie neodkladného opatrenia, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie odvolaniach j e Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave listom z 20. júla 2023 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trnave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Uviedol, že Krajský súd v Trnave postúpenie veci založil na právnom názore, že pri absencii prechodného ustanovenia CSP k funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v odvolacích konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023, z dôvodu, že v CSP v súvislosti so zmenenou funkčnou príslušnosťou od 1. júna 2023 chýba prechodné ustanovenie, je od 1. júna 2023 na prejednanie odvolania daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave. S týmto názorom sa Krajský súd v Bratislave nestotožnil a mal za to, že funkčne príslušný na prejednanie a rozhodnutie o odvolaniach žalobkyne proti uzneseniam Okresného súdu Senica z 10. januára 2022 a z

31. mája 2022 bol a naďalej ostáva Krajský súd v Trnave. Zdôraznil, že predmetnú vec v prvej inštancii prejednal a rozhodol Okresný súd Senica ako vecne a miestne príslušný súd a nie ako kauzálnu príslušný súd. Keďže kauzálna príslušnosť v obchodnoprávných sporoch v čase vydania odvolaním napadnutých uznesení neexistovala, nemohli byť tieto uznesenia vydané v konaní, v ktorom bol na rozhodnutie príslušný kauzálnu príslušný súd v takýchto veciach. Naviac, odvolaním napadnuté uznesenia neboli vydané ani jedným z okresných súdov taxatívne vymenovaných v ustanovení § 22 CSP, ku ktorým sa vzťahuje funkčná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave. Ani osobitný predpis, ktorým je zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov neustanovuje, že by v danom prípade došlo k prechodu výkonu súdnictva na kauzálnu príslušný súd podľa § 22 CSP. Podľa názoru Krajského súdu v Bratislave je kauzálna príslušnosť formou vecnej príslušnosti súdu, na ktorú treba aplikovať prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa aj v prípade príslušnosti súdu podľa § 22 CSP majú neskončené veci dokončiť na vecne a miestne príslušných súdoch, na ktorých boli začaté pred 1. júnom 2023. Zdôraznil, že samotný postupujúci Krajský súd v Trnave svoju argumentáciu podporil dôvodovou správou k ustanoveniu § 471c CSP, podľa ktorého sa má vec na prvej inštancii dokončiť na Okresnom súde Senica, a nie na súde podľa § 22 CSP v aktuálnom znení. Za nedôvodnú označil argumentáciu postupujúceho súdu uznesením NS SR z 28. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023, ktoré sa na prejednávanú vec nedá aplikovať, pretože bolo vydané podľa ustanovení zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov a nie podľa CSP, pričom funkčná príslušnosť odvolacích súdov je v týchto procesných predpisoch upravená odlišne. Keďže odvolaním napadnuté rozhodnutia neboli vydané v konaní, v ktorom je daná kauzálna príslušnosť (akéhokoľvek) súdu v obchodnoprávných sporoch podľa § 22 CSP, pre určenie funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu nemožno použiť ustanovenie § 34 ods. 2 CSP, ale je potrebné postupovať podľa § 34 ods. 1 CSP o „všeobecnej“ funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave (§ 43 ods. 2 CSP) posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave nie je dôvodný.

3. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

4. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

5. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do

otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

9. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Zo spisu vyplýva, že o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania vo veci samej (ktoré konanie má povahu obchodnoprávneho sporu) rozhodol Okresný súd Senica uznesením z 10. januára 2022 č. k. 7Cb/3/2021-364 tak, že návrh zamietol. Voči uzneseniu podala žalobkyňa 10. februára 2022 odvolanie, ktoré Okresný súd Senica 18. októbra 2022 predložil Krajskému súdu v Trnave ako súdu odvolaciemu, spolu s odvolaním žalobkyne zo dňa 20. júna 2022 proti uzneseniu Okresného súdu Senica z 31. mája 2022 č. k. 7Cb/3/2021-434 o prerušení konania. Listami z 31. októbra 2022 Krajský súd v Trnave vrátil spis Okresnému súdu Senica ako predčasne predložený. Spis Okresného súdu Senica sp. zn. 7Cb/3/2021 bol po odstránení vytýkaných vád opätovne predložený Krajskému súdu v Trnave 16. júna 2023. Krajský súd v Trnave o odvolaniach žalobkyne nerozhodol a s poukazom na novelu CSP účinnú od 1. júna 2023 postupom podľa § 43 ods. 1 CSP v spojení s § 40 CSP vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálné príslušnému. Krajský súd v Bratislave s postúpením sporu nesúhlasil a spis predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie sporu o príslušnosť (§ 43 ods. 2 CSP).

11. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP, v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolania boli podané (a teda odvolacie konania boli začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej aj „novela“), ktorou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní (§ 34 CSP), a to v súvislosti s novoupravenou kauzálnou príslušnosťou súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 22 CSP). Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

12. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

13. V rámci novely CSP, účinnej od 1. júna 2023, bolo prijaté prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie teda upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Neupravuje však zachovanie funkčnej a ani kauzálny príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by mal zákonodarcu v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež zachovanie kauzálny a funkčnej príslušnosti, urobil by tak explicitne ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP.

14. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti, obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP, aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

15. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, a to v situácii, keď súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je žiadny z okresných súdov vymenovaných v § 22 písm. c) až h)

CSP. V posudzovanom prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Senica, teda okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 7 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Trnave.

16. Najvyšší súd SR, vychádzajúc z gramatického výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP (Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa...) a v ňom (zákonodarcom) kladený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ako aj z teleologického výkladu, zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, efektívnosti a kvality rozhodovania, za súčasnej absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú právnu úpravu, dospel k záveru, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je od 1. júna 2023 potrebné aplikovať aj v takom prípade, keď okresný súd rozhodujúci obchodnoprávny spor nie je jedným z okresných súdov taxatívne vymenovaných v § 22 písm. c) až h) CSP. Pokiaľ teda súdom rozhodujúcim v prvej inštancii je Okresný súd Senica, ktorý patrí do obvodu Krajského súdu v Trnave, je na mieste aplikovať ustanovenie § 34 ods. 2 písm. a) CSP a funkčne príslušným súdom na konanie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

17. Predkladajúci Krajský súd v Bratislave v dôvodoch svojho nesúhlasu s postúpením sporu o. i. uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemohlo byť vydané v konaní podľa § 22 CSP, pretože kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch do 31. mája 2023 nebola upravená a tiež, že kauzálna príslušnosť súdu je formou vecnej príslušnosti, a teda sa na ňu vzťahuje prechodné ustanovenie § 471c CSP.

18. Najvyšší súd SR k tejto argumentácii uvádza, že v súlade s vyššie ozrejmenejším výkladom ustanovenia § 471c CSP, z ktorého znenia a contrario vyplýva, že sa nevzťahuje na funkčnú príslušnosť a ani na kauzálnu príslušnosť a vzhľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy, je za konania podľa § 22 CSP (na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 CSP) potrebné považovať konania v obchodnoprávných sporoch, vedené na ktoromkoľvek okresnom súde (prípadne mestskom súde), bez ohľadu na to, kedy bolo konanie začaté. Nie je pritom možné vnímať kauzálnu príslušnosť ako formu vecnej príslušnosti. Vecná príslušnosť upravuje, ktorý súd v rámci súdnej sústavy je oprávnený konať a rozhodovať v prvej inštancii. Kauzálna príslušnosť upravuje - na základe kritéria predmetu sporu (kauzy) - ktorý súd je príslušný na konanie vo veci. Uvedené druhy príslušnosti nemožno stotožňovať, každý druh príslušnosti má svoj vlastný účel, samostatné kritéria určovania a aj osobitnú úpravu, čomu zodpovedá aj systematické členenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely.

19. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, zákonodarca v ustanovení § 471c CSP zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 neupravil zámerne. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (na rozdiel od iného prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP). Prípadný rozpor s dôvodovou správou, na ktorý poukázal Krajský súd v Bratislave, nemožno odstraňovať takým výkladom, ktorým by sa zmenil zmysel a účel predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 2 CSP). Krajským súdom v Bratislave prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na „pôvodných“ krajských súdoch, t. j. funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje účel sledovaný predmetnou novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane odvolacích. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch, napriek zamýšľanej špecializácii, naďalej prebiehali aj na takých krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

20. K namietanému nesprávne postupu Krajského súdu v Trnave, v súvislosti s postúpením danej veci, Najvyšší súd SR uvádza, že podľa § 40 CSP je krajský súd povinný skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania. Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania dôjde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby jednoznačne a zrozumiteľne upravil, či s

ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a povinnosť odvolacieho súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP), zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím zodpovedajúceho prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci predmetnej novely prijaté nebolo.

21. Najvyšší súd SR si je vedomý zložitosti otázok vyvolaných predmetnou novelou a nejednoznačností až rozpornosti novej právnej úpravy. Zvažujúc aj prísne formalistický výklad ustanovenia § 34 ods. 2 CSP (podľa ktorého by sa za okresné sudy podľa tohto ustanovenia považovali výlučne sudy vymenované v § 22 písm. c) až h) CSP], ktorý by však spôsobil už spomínanú dvojkoľajnosť posudzovania funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, Najvyšší súd SR uprednostnil taký výklad, ktorý rešpektuje účel prijatej novely a zabezpečí jednotné posudzovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch za účinnosti novely. Pri takto zvolenom riešení Najvyšší súd SR aplikoval aj základné princípy CSP vymedzené v čl. 4 ods. 1 a čl. 17.

22. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd SR poukazuje na obdobné názory vyslovené v uznesení NS SR z 28. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Totožné závery boli prijaté v uzneseniach NS SR zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023 a z 23. augusta 2023 sp. zn. 3Ndob/8/2023. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keďže k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

23. Najvyšší súd SR z uvedených dôvodov dospel k záveru, že na konanie a rozhodnutie o odvolaniach žalobkyne je príslušný Krajský súd v Bratislave.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.